תוספתא · דפוס וילנא · סדר טהרות

תוספתא נדה

ספריית אור ברסלב · or-breslev.co.il

תוספתא נדה

מקור הטקסט: ספריא · רישיון: לפי המהדורה: נחלת הכלל או Creative Commons

התכנים שלפניכם נאספו, מוינו, סוננו ונערכו בעמל רב ובמסירות על ידי צוות פרויקט 'אוצריא' (otzaria.org).

לקריאה באתר, עם המפרשים והמקורות ליד כל שורה: https://or-breslev.co.il/library/תוספתא-נדה/
הקובץ נוצר ב־17 בנובמבר 2026 מגרסה v38-202611162349 של הספרייה.

תוכן העניינים

פרק א 4
פרק ב 5
פרק ג 6
פרק ד 7
פרק ה 9
פרק ו 11
פרק ז 13
פרק ח 14
פרק ט 15

פרק א

א כיצד מעת לעת ממעטת על יד מפקידה לפקידה בדקה עצמה באחד בשבת ומצאת טהורה וישבה לה יום שני ויום שלישי ולא בדקה וברביעי בדקה ומצאת טמאה הרי זו אינה מטמאה מעת לעת אלא מפקידה לפקידה. וכיצד מפקידה לפקידה ממעטת על יד מעת לעת בדקה עצמה שחרית מצאת טהורה וישבה שתי שעות ושלש <שלש> ולא בדקה ולרביעי בדקה ומצאה טמאה הרי זו אינה מטמאה מפקידה לפקידה. ומפקידה לפקידה ממעטת על יד מעת לעת.

ב טומטום ואנדרוגינוס שראו דיין שעתן. גיורת שראתה דיה שעתה דברי ר' יהודה ר' יוסי אומר הרי היא ככל הנשים ומטמאה מעת לעת ומפקידה לפקידה. והרואה מאונס דיה שעתה ואיזהו מאונס כיחה וראתה קפצה וראתה הכתה בעלה וראתה נשאה משא כבד וראתה זה הוא אונס וכיצד דיה שעתה ישבה על גבי מטה על כסא ועל ספסל ונתעסקה בטהרות ושמשה את ביתה ופרשה וראתה היא טהורה והטהרות טהורות.

ג רבי אליעזר אומר ארבע נשים דיין שעתן בתולה מעוברת מניקה וזקנה אמר רבי יהושע אני לא שמעתי אלא בתולה. אמר לו רבי אליעזר אין אומרים למי שלא ראה את החדש יבא ויעיד אלא למי שראה. אתה לא שמעת ואנחנו שמענו. אתה שמעת אחת ואנחנו שמענו ארבע כל ימיו של ר"א היו העם נוהגין כדבריו אחר שמת ר"א החזיר רבי יהושע את הדברים ליושנן והלכה כרבי אליעזר.

ד ואיזו היא בתולה כל שלא ראתה דם מימיה ואע"פ שנישאת והיו לה בנים אני קורא אותה בתולה עד שתראה ראייה ראשונה הוי לא אמרו בתולה לבתולה אלא בתולה לדמים. איזו היא מעוברת סומכוס אמר משום ר"מ משיודע עוברה שלשה חדשים שנאמר (בראשית ל"ח:כ"ד) ויהי כמשלש חדשים. היתה בחזקת מעוברת וראתה והפילה לאחר כך דבר שאינו ולד דיה שעתה ואע"פ שאין ראיה לדבר זכר לדבר (ישעיהו כ"ו:י"ח) הרינו חלנו כמו ילדנו רוח.

ה תינוקת שלא הגיע זמנה לראות וראתה ראייה ראשונה ושניה דיה שעתה שלישית מטמאה מעת לעת הפסיקה ב' שעות וראתה דיה שעתה או שהגיע זמנה לראות וראתה ראייה ראשונה ושניה מטמאה מעת לעת והשלישית דיה שעתה. הפסיקה ג' שעות וראתה מטמאה מעת לעת. ואימתי ראויה לראות משתביא שתי שערות. אמר רבי אליעזר מעשה בריבה אחת בהיתלו שהגיע זמנה לראות הפסיקה ג' עונות ובא מעשה לפני חכמים ואמרו דיה שעתה אמרו לו הוראת שעה היתה.

ו רבי יוסי ור"ש אומרים מעוברת ומניקה אין דיה שעתה עד שעברו עליה שלש עונות וימי עוברה מצטרפין לתוך ימי מניקתה. זקנה שהפסיקה ג' עונות וראתה דיה שעתה הפסיקה ג' עונות וראתה הרי היא ככל הנשים ומטמאה מעת לעת ומפקידה לפקידה. לא שכוונה <שעת ווסתה> אלא שפיחתה או שהותירה והפסיקה שלשתן וראתה הרי היא ככל הנשים ומטמאה מעת לעת ומפקידה לפקידה אלא שקבעה לה עונה.

ז ארבע נשים שאמרו דיין שעתן <כיצד> ראתה כתם ואח"כ ראתה דם דיה שעתה. הפסיקה ג' עונות בין ראייה לראייה ולא ראתה ואח"כ ראתה דיה שעתה. הפסיקה שלש עונות בתוך ימי טהרתה ואח"כ ראתה דיה שעתה.

פרק ב

א מניקה שמת לה בנה בתוך עשרים וארבעה חודש מטמאה מעת לעת לפיכך אם מניקתו והולכת אפי' חמש שנים דיה שעתה דברי ר"מ ר' יוסי ור"ש אומרים אין דיה שעתה אלא עשרים וארבעה חדש לפיכך אם מניקה והולכת אפילו ארבע וחמש שנים אין לה אלא עשרים וארבעה חדש. מניקה שמת בעלה הרי זו לא תיארס ולא תינשא עד שיהיו לה עשרים וארבעה חודש דברי ר"מ ר' יהודה אומר שמונה עשר חודש ר' יונתן בן יוסף אומר ב"ש אומרים עשרים וארבעה חודש וב"ה אומרים שמונה עשר חודש אמר רשב"ג לדברי האומר עשרים וארבעה חודש מותרת לינשא [בעשרים ואחד חודש] לדברי האומר שמונה עשר חודש מותרת להינשא לחמשה עשר חודש שאין החלב נעכר אלא לאחר ג' חדשים.

ב תינוק יונק והולך עשרים וארבע חודש מכאן ואילך כיונק שקץ דברי ר"א ור' יהושע אומר תינוק יונק והולך אפילו בן ה' שנים פירש וחזר אחר עשרים וארבעה חודש הרי הוא כיונק שקץ.

ג חייבת אשה בטיפול בנה כל עשרים וארבעה חודש אחד בנה ואחד שניתן לה בת להניק. האשה שניתן לה בת להניק לא תעשה עמו מלאכה ולא תניק עמו תינוק אחר. תינוק המכיר את אמו אין נותנין אותו למניקת אחרת מפני סכנת נפשות יונק תינוק מעובדת כוכבים ומבהמה טמאה ומכולן הוא יונק ואפילו בשבת. היה גדול אסור אבא שאול אומר יונקין היינו מבהמה טהורה בי"ט.

ד שלש נשים משמשות במוך קטנה מעוברת ומניקה קטנה שמא תתעבר ותמות אי זו היא קטנה מבת אחת עשרה שנה ויום א' ועד בת שתים עשרה שנה ויום אחד פחות מכן ויתר על כן משמשת כדרכה ואינו חושש מעוברת שמא תעשה עוברה סנדל מניקה

שמא תהרוג את בנה שהיה ר"מ אומר דש מבפנים וזורה מבחוץ וחכ"א משמש כדרכו ומן השמים משמרים על ידו שנאמר (תהילים קטז) שומר פתאים ה'.

ה לא ישא אדם מעוברת חברו ומינקת חברו משום שנאמר (משלי כ"ג:י') אל תסיג גבול עולם ובשדה יתומים אל תבא.

ו כל היד המרבה בנשים לבדוק הרי משובחות ובאנשים תקצץ ר"ט אומר על טיבורו יקצץ אמר לו הרי כריסו נתפחת אמר להם אף אני לא נתכוונתי אלא לכך. משלו משל למה הדבר דומה לנותן אצבע בעין כל זמן שהוא דוחק הרבה מוציא דמעה. בד"א בשכבת זרע אבל לזיבה כל היד המרבה לבדוק הרי זו משובחת.

ז שוטה מטבילין אותו ומאכילין אותו לתרומה לערב ומשמרין אותו שלא יישן ואם ישן ועמד טמא מיד ר' אליעזר בר' צדוק אומר עושין לו כיס של עור ומלבישים אותו ובודקין אותו לתוכו ואם נמצא בתוכו שכבת זרע טמא ואם לאו טהור אמרו לו נמצאת מבריח מן הספק ומביאו לידי ודאי מפני שבא לידי חימום אמר להם לא מדבריכם טמא הוא אמרו אם נמצאת שכבת זרע טמא ואם לאו טהור ואנו אומרים יצאת ממנו טפה כל שהוא ונבלעה לה בכיס.

פרק ג

א כל הנשים שאמרו חכמים דיין שעתן כתמן מטמא למפרע חוץ מן הקטנה שאין ראיה של ראות שאין לה כתמים דברי ר"מ וחכ"א כל הנשים שאמרו כתמן כראייתן. וקטנה ראייה יש לה כתמים. כל אשה שיש לה וסת כתמה מטמא למפרע שאם תראה בשעת וסתה מטמא מעת לעת. רבי אומר החמירו בכתם יתר מן הראיה שהכתם מטמא למפרע והראיה אינה מטמאה אלא מעת לעת. ראתה כתם ואח"כ ראתה דם הרי זו חוששת משום זוב דברי ר"מ וחכ"א אין חוששת משום זוב. הרואה כתם אם יש בו שלש כופין לג' ימים ה"ז חוששת דברי ר"מ. יהודה בן אגרא אומר משום ר' יוסי בין כך ובין כך הרי זו חוששת. אמר רבי נראין דברי ר' יהודה בן אגרא בזמן שלא בדקה ודברי ר' יוסי בזמן שבדקה רבי חנינא בן אנטיגנוס אומר בין כך ובין כך אינה חוששת תלתה כתמה באחרות דין הוא שתתלה כתמה בעצמה.

ב פעמים שהכתמים מביאין את האשה לידי זיבה כיצד לבשה חמשה חלוקין לח וראת עליהן שלש טיפין לג' ימים או שראת כתם ואח"כ ראת שני ימים טמאין הרי זו חוששת משום וסת.

ג משלו משל למה הדבר דומה לעד שהיו נתונין בצד השקוף כיון שיצא השמש ונכנס העד מיד זהו וסת. אחר זמן שאמרו אחר זמן לקינוח ולא אחר זמן לבדיקה. אחר זמן כדי שתרד מן המטה ותדיח את פניה. פירשו רבי אליעזר בר צדוק כדי שתושיט ידיה ותטול העד מתחת הכר או מתחת הדלוסקוס. תוך זמן הזה טמאין ספק ופטורין מן הקרבן וחייבין אשם תלוי. אחר הזמן הזה ר' יהודה בנו של רבי יוחנן בן זכאי אומר בועלה נכנס ומקטיר בהיכל. מעוברת ומניקה בועלה טהור וכל אשה שיש לה וסת ושאר כל הנשים מטמאות במגע וטהורות לבעלה. בד"א בזמן שהניקה טהורה אבל הניקה טמאה עד שתאמר טהורה אני לו.

ד דם הנמצא בפרוזדור שורפין עליו את התרומה וחייבין על טומאת מקדש וקדשיו. והיוצא מן החדר אם ידוע שדם מכה טהור ואם לאו ספק דם החדר ספק דם המכה טהור. ר"א בר"ש אומר משום ר"מ דם היוצא מן החדר אע"פ שבידוע שדם המכה טמא ורבותינו אומרים דם המכה טהור נמצאת אומר ג' ספיקות באשה. בבשרה ספק טהור ספק טמא טמא. בבגדיה ספק טהור ספק טמא טהור. למגעות ולהסטות הולכין אחר הרוב.

ה שחור כחרת עמוק מכאן טמא ראוה מכאן ואפילו בכותל טהור. לא מתחלת ברייתו הוא משחיר שלא שנעקר המשחיר למה זה דומה לדם המכשיר משנעקר הוא משחיר. קרן כרכום כברור שיש בו בעליון ולא בתחתון כלח ולא כיבש כרואה בצל ולא כרואה בחמה. כמימי אדמה כיצד מביא אדמה מבקעת בית כרם ומצא עליה מים דברי ר"מ ר' יהודה אומר מבקעת סכני ר' יוסי אומר מבקעת יוטבת ר"ש בן אלעזר אומר משום ר"מ אף של בקעת גנוסר וכיוצא בהן. ומשערין אותן עכורים ואין משערין אותן צלולים צללו <לא> יחזיר ויעכרם שניים שאין שעור למים ולעפר כמו בשני חלקים מים ואחד יין מן השרוני הדומה לכרמלי חדש ולא ישן.

פרק ד

א המפלת חתיכה סומכוס אומר משום ר"מ וכן היה ר"ש בן אלעזר אומר כדבריו קורעין אותה אם יש בהן דם ה"ז נדה ואם לאו אינה נדה. המפלת מין קליפה מין שעורה מין עפר מין יבחושין רשב"ג אומר ממעכתו ברוק על הצפורן אם נמוח הרי זו נדה ואם לאו אינה נדה. א"ר אלעזר בר' צדוק ב' דברים הוליך אבא מטבעין ליבנה מעשה באשה אחת שהיתה מפלת כמין קליפות אדומות ובאו ושאלו את ר' צדוק והלך ר' צדוק ושאל לחכמים ושלחו חכמים וקראו לרופאים ואמרו יש לה מבפנים לפיכך מפלת כמין קליפות אדומות. שוב מעשה באשה אחת שהיתה מפלת כמין שערות אדומות ובאו

ושאלו את ר' צדוק והלך ר' צדוק ושאל לחכמים ושלחו חכמים לרופאים ואמרו שומא יש במעיה לפיכך היא מפלת כמין שערות אדומות.

ב המפלת כמין בהמה חיה ועוף טמאה דברי ר"מ וחכ"א עד שיהא בו מצורת אדם. א"ר חנינא בן גמליאל נראין דברי ר"מ בבהמה מפני שגלגלי עינו של בהמה דומין לגלגלי עיניו של אדם וחכמים אומרים כעוף שאין בו מצורת אדם. מעשה באשה אחת בצידן שהפילה דמות עורב ג' פעמים ובא מעשה לפני חכמים ואמרו כל שאין בו מצורת אדם אינו ולד.

ג צורת פנים שאמרו אחד מכל צורת פנים חוץ מאתים וסנדל שאמרו דומה לסנדל דג שבים ר"ש בן גמליאל אומר דומה ללשון של שור רבותינו אמרו עד שיהא בו מצורת אדם. ולא אמרו סנדל והלא אין סנדל שאין עמו ולד אלא שמא תפיל עמו זכר ותהא מקולקלת לנקבה או שמא תפיל <עמו> שנים אחד לפני שקיעת החמה נמצאת מונה תחלת נדה לראשון ותחלת לנדה אחרון. שליא שאמרו תחלתה כחוט הערב וראשה כתורמוס וחלולה כחצוצרת ואין שליא פחותה מטפח. רשב"ג אומר דומה לקורקבן של תרנגול. ולמה אמרו שליא והלא אין שליא שאין עמה ולד.

ד הטיבור חיבור באדם עד טפח ליטמא ולטמא אבל בבהמה חיבור עור היוצא מעור פניו של אדם בין חיי בין מת ה"ז טהור ומותר בהנאה. ואיזו שפיר מרוקם אבא שאול אומר תחלת ברייתו בראשו שתי עיניו כשתי טיפין של זבוב. שני חוטמיו כשני טיפין של זבוב. פיו מתוח כשערה וגוייתו כעדשה ואם היתה נקבה גויתה כשערה לארכה. פיו פתוח ידים ורגלים אין בו. ועליו מפורש בקבלה (איוב י׳:י׳) הלא כחלב תתיכני וגו'.

ה אין משערין במים מפני שהמים עזין ומבערין אותו ואין משערין אותו אלא בשמן מפני שהשמן רך ומזכך ואין רואין אותו אלא בחמה. המפלת שפיר שאינו מרוקם ר' יהושע אומר ולד וחכ"א אינו ולד ור' שמעון בר' יוסי אומר משם אביו קורעין אותו אם יש בו דם הרי זה נדה והבשר ה"ז ולד.

ו השליא בבית הבית טמא דברי ר"מ. רבי יוסי ור' יהודה ור' שמעון אומרים הבית טהור. אמרו לר"מ אי אתה מודה שאם הוציאה בספל בבית החיצון שהוא טהור אמר להם מפני שבטל בחיצון. אמרו לו כשם שבטל בחיצון כך בפנימי אינו. יצא מחותך או מסורס אינו ולד עד שיצא רובו רבי יוסי אומר עד שיצא כדרכו יצא כדרכו עד שיצא ראשו רבי יוסי אומר רוב ראשו ואי זו רוב ראשו זו פדחתו.

ז המפלת בריית גוף שאינו חתוך וברייה ראש שאינו חתוך אינו ולד יד חתוכה הרי זה ולד. יד אטומה ורגל אטומה אינו ולד גוף אטום ולד. איזהו גוף אטום כדי שניטל מן החי ויחיה הרי זה ולד מן החי וימות אינו ולד.

ח המפלת ואינו ידוע מהו תשב לזכר ולנקבה ולנדה ולמה אמרו לנדה שאם תראה ג' וד' תחזור ותראה יום מ' ואחד נמצאת מונה תחלת נדה לראשון ותחלת נדה לאחרון ולמה אמרו שאם תראה יום שבעים וד' ותראה יום שמונים ואחד נמצאת מונה תחלת נדה לראשון ותחלת נדה לאחרון א"ר ישמעאל מעשה בקלופטרא מלכת אלכסנדרית שהביאה שפחותיה שנתחייבו מיתה למלך וקרעתן ונמצא הזכר נגמר לארבעים ואחד ונקבה לשמונים ואחד אמרו לו אין מביאין ראיה מכאן ומהיכן מביאין ראיה מי שנכנסה אצל בעלה או ממי שבא בעלה ממדינת הים.

פרק ה

א בנות כותים נדות מעריסתן והכותים מטמאים משכב תחתון כעליון מפני שהן בועלי נדות שהן יושבות על כל דם. יום שהיא טהורה בו סופרת בתוך שבעה. בנות הצדוקין בזמן שנוהגות ללכת בדרכי אבותיהן הרי הן ככותיות. פירשו לדרכי ישראל הרי הן כישראליות. מעשה בצדוקי אחד שסח עם כהן גדול ונתזה צינורה מפיו ונפלה על בגדיו ובאו ושאלו ואמרו לו כהן גדול אע"פ שאנו נשי צדוקות כולן נשאלות לחכמים. רבי יוסי אומר אנו בקיאין בצדוקות יותר מן הכל שכולן נשאלות לחכם חוץ מן אחת שהיתה בהן ומתה.

ב בנות ישראל שלא הגיעו לפרקן הרי זה בחזקת טהרה ואין הנשים בודקות אותן ומשהגיעו לפרקן הרי הן בחזקת טמאות והנשים בודקות אותן. ר' יהודה אומר אף משהגיעו אין הנשים בודקות אותן שמא יקלקלו בידיהן אלא זבות ובמקנחות מבחוץ והן נבדקות מאליהן.

ג דם עובדת כוכבים ודם טהרה של מצורעת בש"א כדם מגפתה דם יולדת שלא טבלה מטמא לח ואין מטמא יבש <דברי ר"מ> ר' יהודה [אומר] מטמא לח ויבש ר' אליעזר אומר מקולי ב"ש ומחומרי ב"ה <ב"ש אומרים מטמא לח ואין מטמא יבש וב"ה אומרים מטמא לח ויבש>. אמרו ב"ש לב"ה אי אתם מודים <בנדה> שאם הגיעה זמנה לטבול ולא טבלה שהיא טמאה אמרו להן ב"ה לב"ש לא אמרתם בנדה שאם תטבול היום ותראה למחר שהיא טהורה אמרו להן ב"ה יולדות בזוב תוכיח אמרו להן ב"ש הוא הדין והוא התשובה. יולדת בזוב זיבתה עולין לה מתוך ימי לידתה.

ד המקשה כמה תשפה ותהא זבה ר' אליעזר אומר מעת לעת והלכה כדבריו. ר"ש בן יהודה אומר משום ר"ש ב"ש אומרים ג' ימים וב"ה אומרים מעת לעת. המקשה לפני לידתה הרי זו נדה בתוך אחד עשר קישתה שנים ושפתה אחד קישתה אחד ושפת שנים קשתה אחד ושפת אחד ילדה בזוב שפת שנים וקשת אחד שיפת אחד וקישת שנים קישת אחד ושיפת אחד ושיפת אחד לא ילדה בזוב. זה הכלל שופי סמוך ללידה ילדה בזוב קישת סמוך ללידה לא ילדה בזוב קישת שנים ושיפת אחד אע"פ שחזרה וקישת לאחר מכן ילדה בזוב. כמה יהא בן קישוי ויהא תלוי בולד אפילו מ' יום דברי ר"מ ר' יהודה אומר משום ר' טרפון דיה חדשה כיצד שנים מן השמיני ומן התשיעי לא ילדה בזוב. ג' מן השמיני ומן התשיעי ילדה בזוב. ר' יוסי ור"ש אומרים ארבעה עשר כיולדת נקבה לפיכך אם קשתה שבעה עשר שלשה הראשונים ראויין לזיבה וילדה בזוב.

ה יש מקשה עשרים וחמשה ואינה זבה כיצד שנים בלא עת ושבעה נדה ארבעה עשר כיולדת הנקבה. אבל אי אפשר שתקשה עשרים ושש יום במקום שאינו ולד ילדה בזוב. יש רואה מאה זבה ואינו זבה שנים בלא עת ושבעה נדה ושנים לאחר נדה ושמונים של נקבה ושבעה נדה ושנים שלאחר נדה רמ"א מאה וחמשים שנים בלא עת ושבעה נדה ושנים שלאחר נדה ושמונים של נקבה ושבעה נדה ושנים לאחר נדה וחמשים תלוים בולד אמרו לו כדבריך יכולה היא שתקשה כל ימיה ולא תהא זבה בהן. קישת ג' ימים זה אחר זה אסורה לביתה ואסורה לאכול בתרומתה והרי זו בחזקת מעוברת. קישת ואח"כ הפילה דבר שאינו ולד ילדה בזוב המקשה ויצא דרך דופנה ילדה בזוב ר"ש אומר לא ילדה בזוב דם היוצא משם טמא ר"ש מטמא.

ו הפולטת שכבת זרע מבפנים טמאה ר"ש אומר דיה כבועלה מה בועלה אינו מטמא מבפנים כבחוץ אף היא לא תטמא בפנים כבחוץ. תינוקת בת יום אחד לנדה מעשה בעין בול והטבילוה קודם לאמה בת שלש שנים דברי ר"מ. וחכ"א בת שלש שנים ויום אחד בתוך הזמן של בדיקות הבן והבת אע"פ שאמרו אין אנו יודעים לשם מי נדרנו ולשם מי הקדשנו נדריהם נדר הקדישן הקדש מעשה ברבי חנינא בן חנינא שהדירו אביו בנזיר והביאו אביו לפני ר"ג והיה רבן גמליאל בודקו אם בא לכלל הסימנין ר' יוסי בר' יהודה אומר שמא בא לעונת נדרים אמר רבי מפני מה אתה מצטער אם ברשות אבא אני הרי רשות אבא עלי והריני נזיר אם ברשות עצמי אני הריני נזיר מעכשיו. עמד ונשקו על ראשו אמר מובטח אני בשם השמים שאין זה נפטר מן העולם עד שיורה הוראות בישראל ולא נפטר מן העולם עד שהורה הוראות בישראל. א"ר אלעזר ברבי צדוק אני ראיתי שהיה מורה הוראות בישראל.

ז מעשה בתינוק אחד שהקדיש קרדומו לשמים והביאו אביו לפני רבי עקיבה והיה רבי עקיבה בודקו אמר לו בני למי הקדשת שמא לחמה ולבנה ולכוכבים ולמזלות שהן יפין אמר לו לא הקדשתי אלא למי שהברזל שלו א"ר עקיבה בדוק זה ומתוקן. שוב מעשה בתינוק אחד שהיו באין בספינה ועמד עליהן נחשול והיו זועקין לאלהיהם כענין שנאמר (יונה א׳:ה׳) ויראו המלחים ויזעקו איש אל אלהיו אמר להן אותו התינוק עד מתי אתם נשטין זעקו למי שברא הים ובא מעשה לפני חכמים ואמרו בדוק זה ומתוקן.

פרק ו

א בן תשע שנים ויום אחד עמוני ומואבי מצרי ואדומי כותי נתין וממזר שבא על בת כהן לוי וישראל פוסלין מן הכהונה ר' יוסי אומר כל שזרעו כשר כשרין וכל שזרעו פסול פסולין ר"ש בן גמליאל אומר כל שאתה רשאי לישא בתו אתה רשאי לישא אלמנותו וכל שאין רשאי לישא בתו אי אתה רשאי לישא אלמנתו.

ב בן תשע ויום אחד שהביא שתי שערות שומא מבן תשע שנים ויום אחד עד בן שתים עשרה שנה ויום אחד שהביא שתי שערות שומא ר' יוסי בר"י אומר סימן. בן שתים עשרה שנה ויום אחד עד בן שלש עשרה ויום א' שהביא שתי שערות הרי הוא כאיש לכל דבר בן ארבע עשרה שנה ובן חמש עשרה שהביא שתי שערות הרי הוא כבן תשע ויום אחד לכל דבר בן כ' שנה שלא הביא שתי שערות אע"פ שהביא אחר מכאן הרי הוא כסריס לכל דבר בת כ' שנה שלא הביאה שתי שערות אע"פ שהביאה לאחר מכאן הרי היא כאילונית רבי יוסי בן כיפר אומר שנת עשרים שנכנסו ממנו שלשים יום מונין אותה שנה שלמה הורה רבי בלוד על תינוקת בת שמונה עשרה שנכנסו הימנה ל' יום שתהא כתינוקת בת שמונה עשרה ויום אחד לכל דבר.

ג ואלו הן סימני בוגרת ר' אלעזר ברבי צדוק אומר משיקשקשו הדדין ר' יוחנן בן ברוקא אומר משיכסף ראש החוטם ר' יוסי אומר משיקיף עטרה ר"ש אומר משתתפשט הכף וכן היה רש"א כשם שאמרו ג' סימנין מלמעלה כך אמרו ג' מלמטה פנה מלמעלה לא הביאה סימנין מלמטה. בוחל מלמעלה הביאה סימנין מלמטה. צמל מלמעלה פשטה את הכף מלמטה.

ד עד מתי תינוקת ממאנת עד שתביא שתי שערות דברי ר"מ ר' יהודה אומר עד שירבה השחור על הלבן ר' יוסי אומר עד שתקיף עטרה <רבי שמעון אומר עד שיתפשט את הכף בן שלקית אומר עד שתכלכל>. אמר ר"ש מצאתי חנניה בן חכינאי בציידן אמר לי כשתלך אצל ר' יעקב אמור לו עד מתי תינוקת ממאנת אם יאמר לך עד שתביא שתי

שערות אמור לו והלא במעמד כלכם העיד בן שלקית ביבנה עד שתכלכל כשבאתי והרצתי דברים לפני ר"ע אמר לי כלכל איני יודע בן שלקית איני מכיר אלא עד שתביא ב' שערות.

ה שתי שערות שאמרו אפי' אחת ביד ואחת ברגל אחת בשוק ואחת בירך ואפילו שנים בין קשרי אצבעותיו הרי אלו מצטרפין. כל הנבדקות אינן נבדקות אלא בנשים וכן היה ר' אליעזר מוסר לאמו ר' יהודה אומר לפני הפרק ולאחר הפרק נשים בודקות אותן תוך הפרק אין הנשים בודקות אותן שאין משיאין ספיקות על פי הנשים ר"ש אומר אף תוך הפרק נאמנת האשה להחמיר אבל לא להקל נאמנת האשה לומר קטנה היא שלא תחלוץ וגדולה היא שלא תמאן אבל אין נאמנת לומר קטנה היא שתמאן וגדולה היא שתחלוץ.

ו אמר רבי אלעזר ברבי צדוק כשהיו ב"ד בודקין ביבנה כיון שמוצאין בעליון אין משגיחין בתחתון ר"ש אומר בנות כרכים התחתון בא תחלה מפני המרחצאות בנות כפרים העליון בא תחלה מפני שטוחנות ברחים ונושאות כדין על גיסיהן.

ז כל המטמא באהל המת מטמא טומאת שבעה יש מטמא טומאת ז' ואין מטמא באהל. כל שיש לו קרנים יש לו טלפים ויש שיש לו טלפים ואין לו קרנים. כל הנוטל צדקה נוטל מעשר עני ויש נוטל מעשר עני ואינו נוטל צדקה.

ח דם הנדה ובשר המת כל אלו שהרקיבו הרי אלו טהורין משום רבי נתן אמרו פת שעפשה אינו מטמא טומאת אוכלין <ושרין אותה במקומה> וכמה הוא שרייתן בפושרים <וכמה שרייתה> יהודה בן נקום אומר עד שיהו פושרין מעת לעת. א"ר יהודה מפני מה אמרו בשרץ עד שעת הכיבוד שאם לא בדק מטמא למפרע ומפני מה אמרו כתם עד שעת הכיבוס שכן דרך בודקות כתמיהן בשעת שמתכבסות ואם לא בדקה מטמא למפרע ר' אחא אומר תכבס אם דיהה מטמא למפרע אם אינו דיהה אינו מטמא למפרע רבי אומר אינו דומה כתם שלפני כיבוס ככתם שלאחר כיבוס. שלפני הכיבוס מגליד שלאחר הכיבוס מקדיר.

ט קורדום שנגנב בתוך הבית מטמא למפרע עד שיאמר בדקתי את המקום הזה רשב"ג מטהר שאנו אומרים שמא השאילו לאחר ושכחה שמא הניחו בזוית ונגנב אחרים אומרים משום רבי נתן כל הכתמים הנמצאים במרחצאות של נשים טמאין בית המרחץ של כותים מטמא באהל מפני שקוברין שם את הנפלים רבי יהודה מטהר מפני שחולדה וברדלס גוררין אותם מיד.

י נאמן הכותי לומר קבר שנשרש ממנו אינו קבר שאינו מעיד אלא על גופו של קבר ואילן המאהיל על גבי קבר אינו קבר שאינו מעיד על גופו של קבר.

יא תולה בכל דבר שיש לה לתלות. מעשה ותלה ר"מ בקילור ורבי תלה בשרף של שקמה. ספק עברה בשוק של טבחים ספק לא עברה הרי זו אינה תולה. עברה ספק נתנו עליה ספק לא נתנו עליה הרי זו תולה נתעסקה באדום אינה תולה. בשחור במועט אינה תולה במרובה תולה. בנכרית ר"מ אומר עד שתהא נכרית ראויה לראות רבן שמעון בן גמליאל אומר קלה תולה בחמורה. כיצד שומרת יום כנגד יום וביום השני <רב אמר> סופרת שבעה לפיכך זו מתוקנת וזו מקולקלת רבי אומר אינה תולה לפיכך שתיהם מקולקלות הכל שוין שהיא תולה בשומרת יום הראשון וביושבת על דם טוהר ובתולה שדמיה טהורים.

יב נמצא על חמיה בנה יושב בצדה הרי זו טמאה מפני שמתהפך ולא על בנה בלבד אמרו אלא כל אדם אלא שדברו חכמים בהווה. נמצא על פסיקיא שלה הרי זו טמאה שבשעה שמתרת מתחתה נוגעת בתורפה. ואם היתה מכה על צוארה ונמצא על כתיפה הרי זו תולה על ירכה הרי זו תולה ואין חוששין שמא יד הוליכה לשם נמצא על ידה טמאה מפני שהידים עסקניות. היו עליה שני כתמים אחד מלמעלה ואחד מלמטה אע"פ שהתחתון גדול והעליון קטן תולה את התחתון עד כגריס שאני אומר ממקום שבא העליון בא התחתון.

פרק ז

א נמצא על בית יד אונקלי שלה אם מגיע כנגד תורפה טמאה ואם לאו טהורה אמר ר' אליעזר בר' יוסי הלכה זו הוריתי ברומי לטומאה וכשבאתי אצל חברי אמרו לי יפה הורית.

ב לבשה חמשה חלוקין הבדוקין לה ונמצא על הפנימי ולה לתלות הרי זו תולה על החיצון ואין לה לתלות אינה תולה. קצרה שלבשה חלוקה של קצרה נמצא בצד בית תורפה של ארוכה שתיהן טמאות כנגד בית תורפה של קצרה קצרה טמאה וארוכה טהורה.

ג שתים שהיו טוחנות בריחים <של יד> נמצא על הרגל הפנימי שתיהן טמאות. על הרגל החיצונה היא טמאה וחבירתה טהורה. נמצא ביניהן זה היה מעשה ונמצא על שפתו של אפטי ועל עלי זית שמסקת בהן את התנור ובא מעשה לפני חכמים וטמאום רבי נחמיה אומר [על דבר] שאינו מקבל טומאה טהור רבן שמעון בן גמליאל אומר אם הרגה מאכולת תולה ואם לאו אינה תולה. אמר רבן שמעון בן גמליאל אני אומר דבר אחד והם אמרו דבר אחד לדברי אין סוף ולדבריהם אין סוף. לדברי אין סוף אלא אשה טהורה אין

לך מטה שאין עליה מאכולת. לדבריהם אין סוף אין לך אשה שהיא טמאה ואין לך סדין שאין עליה טיפי דמים. אבל רואה אני את דברי ר' חנינא בן גמליאל מדברי ומדבריהם שהיה אומר תולה במאכולת עד כגריס של פול אע"פ שלא הרגה <תולה בבנה ובבעלה> וכדבריהם אנו מורים.

ד כתם הארוך מצטרף <אותו>. טפי טפין אין מצטרפין <אותו> ר' אלעזר בר צדוק אומר העד שהוא נתון על גבי הכר ונמצא עליו דם אם עגול טהור מפני שהוא דם מאכולת ואם משוך טמא מפני שהוא דם הקנוח.

ה האשה שהיא עושה צרכיה וראתה דם אם עומדת טמאה ואם יושבת טהורה דברי ר"מ ר' יוסי אומר בין כך ובין כך טהורה. איש ואשה שעשו צרכיהם בתוך הספל ונמצא דם על הספל ר"מ ור' יוסי אומרים תולה ור"ש אומר אינו תולה.

ו דם היוצא על הרעי טהור. דם המנטף בין לפני המים בין לאחר המים טמא. כתם הנפל בתוכו טהור. למגעות ולהיסטות הולכין אחר הרוב.

פרק ח

א הרי שהיתה נישאת והיתה רואה דם בשעת תשמיש משמשת פעם ראשונה שניה ושלישית מכאן ואילך אינה משמשת אלא תתגרש ותינשא לאחר. נישאת לאחר והיתה רואה דם בשעת תשמיש משמשת פעם ראשונה שניה ושלישית מכאן ואילך לא תשמש אלא תתגרש ותינשא לאחר. עד כמה מותרת לינשא עד שלש יתר מכאן לא תינשא עד שתבדוק את עצמה <בשפופרת> כיצד בודקין אותה מביאין שפופרת ונותן לתוכה מכחול ומביא מוך ונותן בראש המכחול נמצא על ראשו הרי זו טמאה מפני שהוא דם המקור. ועל הצדדין הרי זו טהורה מפני שהוא דם הקנוח. אם יש לה וסת הרי זו חוששת לוסתה. אם יש לה הרי זו תולה בה. ואם היתה דם נדתה משונה מדם מכתה הרי זו אינה תולה.

ב נאמנת אשה לומר יש בי מכה מן המקור ואין בי מכה מן המקור דברי רבי ר"ש בן אלעזר אומר משום ר"מ דם היוצא מן המקור אע"פ שבידוע שהוא דם המכה טמא. ורבותינו אמרו דם המקור טהור. היתה בודקת בימין והיא טמאה. בשמאל והיא טהורה לא תבדוק אלא בשמאל. בחצר והיא טהורה. בטרקלין והיא טמאה. לא תבדוק אלא בחצר. בעצמה והיא טמאה. בחברתה והיא טהורה לא תבדוק אלא בחברתה.

ג כל עוברות אחת ומיניקות אחת אין תולות זו בזו עוברה ומניקה וזקנה אין תולות זו בזו אמר ר"מ מעשה בשקמה שבכפר סבא שהם מחזיקין בו טומאה בדקוהו ולא

מצאו תחתיו כלום פעם אחת בא הרוח ופרכתו משרשיו ונמצאת גולגולת שלמה דבוקה בשרשיו. אמר רבי יוסי מעשה במערת של שיחין שהיו מחזיקין בו טומאה בדקוהו והיתה חלקה כצפורן פעם אחת נכנסו פועלין לתוכה מפני גשמים וכשהיו מהרסים בקרדומות בדקו ומצאו שם מכתשת מלאה עצמות אמר ר' שאול מעשה בסלע בית חורין שהיו מחזיקין בו טומאה ואינן יכולין לבדקן מפני שהיה מדרון אמר להם זקן אחד הביאו לי סדין הביאו לו סדין ושראו במים ופרשו על גבו ונמצא מקום צדדיו ומקום אמצע נגוב בדקו ומצאו שם בור גדול מתים.

ד ואיזהו רוק כל שלא טעם כלום מבערב <ואילו כל אותו היום> ישן כל היום אינו עושה רוק תפל. ניעור כל הלילה עד הבקר עושה רוק תפל מגריסין מעיסת גריסין של עור עוקת נחש מי רגלים.

ה מי רגלים שהחמיצו וכמה היא חימוצן ג' ימים. נתר זו נתר אלכסנדרית בורית וקמוליא ואשלג מכל מקום. מדיח ואינו צריך לנגבו העבירן שלא כסדרן ראשונים עלו לו ושניים לא עלו לו.

ו העביר עליו שבעה סמנין ולא עבר. ושנה ועבר הטהרות טהורות. ששה סמנין ולא עבר סאפון ועבר [הטהרות] תלויות שאילו לא העבירו עליו סאפון מתחלה היה עובר.

ז דם הנדה ודאי מעביר עליו שבעה סמנין ונוטל. השק והעור אין מעבירין עליהן שבעה סמנין. הבגד הצבוע מיטמא בכתמים ורבי יונתן בן יוסי אומר אינו מטמא בכתמים. בגד שאבד כתם מעביר עליו שבעה סמנין ר"ש בן אלעזר אומר בודקו ששעת אבדה בו שכבת זרע אם היה חדש בודקו במחט ושחקין בודקו בחמה.

פרק ט

א היתה למודה להיות רואה בתחלת הוסת כל הטהרות שעשתה בתחלת הוסת ובאמצע הוסת ובסוף הוסת טמאות. באמצע הוסת. כל הטהרות שעשתה בתחלת הוסת טהורות. באמצע הוסת ובסוף הוסת טמאות. ובסוף הוסת כל טהרות שעשאה בתחלת ובאמצע הוסת טהורות ובסוף הוסת טמאות ר' יוסי אומר [אף] ימים ושעות וסתות הן.

ב כיצד היתה למודה להיות רואה מיום עשרים ליום עשרים משש שעות לשש שעות הגיע יום עשרים ולא ראתה אסורה לשמש כל היום דברי ר' יהודה ור' יוסי מתיר עד שש שעות. עברה ו' שעות ולא ראתה אסור לשמש כל היום דברי ר' יהודה ורבי יוסי מתיר משש שעות ולמעלה ואין מחייבין אותה שתהא ידה בעינה כל היום אלא בודקין פעמים לוסתה.

ג היתה למודה להיות רואה עשרים וא' עשרים ושתים עשרים וג' הרי זו וסתה סירגה לה ארבעה ימים אינו וסת. היתה למודה להיות רואה יום חמשה עשר ושינה לשבעה עשר זה וזה אסורין שינה לט"ז ט"ו ושבעה עשר טמא וששה עשר טהור. שינתה לשמונה עשר טהור שלשתן ואינו טמא אלא שמונה עשר. היתה למודה להיות רואה יום עשרים ושינה יום עשרים זה וזה אסורין מותר לשמש מיום כ' ועד יום ל' ואם ראתה יום עשרים מותר לשמש יום שלשים מפני אורח הבא כתיקונו לא ראתה יום עשרים אסור לשמש יום שלשים.

ד הרואה דם מטמאה מעת לעת מה היא מטמאה אוכלין ומשקין משכבות ומושבות וכלי חרס המוקפין צמיד פתיל ומקולקלת ואינה מטמאה את בועלה ור"ע אמר אף מטמאה את בועלה ואינה רואה ומונה שבעה לראייתה אלא משעת ראייתה.

ה הרואה כתם מטמאה למפרע ומה היא מטמאה אוכלין ומשקין משכבות ומושבות וכלי חרס המוקפין צמיד פתיל ומקולקלת ומטמאה את בועלה ואינה מונה לראייתה אלא משעת שראתה זו וזו תולין ולא שורפין.

ו תינוקת שלא הגיע זמנה לראות ונשאת ב"ש אומרים נותנין לה ארבעה לילות מסורגין ואפילו בד' חדשים ובה"א זמן שהיא נוגפת בד"א בזמן שלא הפסיקה אבל הפסיקה וראת שלא בשעת תשמיש הרי זו טמאה נדה ונותנין לה עד שעת מראה דמים וראתה הרי זו טמאה נדה ושהגיע זמנה לראות. הפסיקה וראתה שלא מחמת תשמיש הרי זו טמאה נדה ונותנין לה לילה הראשונה בלבד. שעונת מראה דמים וראתה הרי זו טמאה נדה בזמן שהיו ב"ה אומרים כל הלילה רשב"ג אומר נותנין לה עונה שלמה חצי היום ולילה.

ז וכולן שהיו שופעות דם בודקין אותו בשפופרת חוץ מן הבתולה שדמיה טהורין מפני שדם בתולים טהור ובכולן היה ר"מ אומר כדברי ב"ש שאר הראיות כולן לפי הדמים בו היה ר"מ אומר דמים משונין זה מזה. דם הנדה [אדום] דם הבתולים דיהה. דם הנדה זוהם דם בתולים אינו זוהם דם הנדה מן המקור דם הבתולים מן הצדדין.

ח ראתה כתם ואח"כ ראתה דם הרי זו תולה כתמה בראייתה בתוך מעת לעת דברי ר"ש בן אלעזר רבי יוסי אמר רבי רואה אני את דברי ר"ש בן אלעזר בדקה <עצמה ואת> חלוקה והשאילתו לחברתה ואחר כך נמצא עליה דם היא טהורה וחברתה תולה בה. אמר לו ר' שמעון לרבי יהודה אף את אלו היתה אומר תהא ידה בעיניה כל היום מה היתה אומרת מה לי הפסיקה טהרה מן המנחה ולמעלה מה לי הפסיקה טהרה מיום הראשון אמר לו רבי אליעזר לר' יהושע אפשר ראתה יום הראשון ויום השביעי טהורין והאמצעיים טמאין אמר לו אף אתה מודה למונה מסורגין שהוא יושב על גבי סכך ורואה

קרי בתוך ימי ספירתו שהן מונין מסורגין רבי יוסי ור"ש אומרים נראין דברי ר"א מדברי רבי יהושע ודברי ר"ע משניהן אבל הלכה כדברי ר"א.

ט הזב והזב הנדה והיולדת ומצורע שניהן מטמאין במשא ואין מטמאין אלא ברובן ר"ש אומר אין שורפין עליהן את התרומה ואין חייבין עליהם על טומאת מקדש וקדשיו שאין טומאה אלא מדברי סופרים. וכן היה ר"ש אומר עובד כוכבים שמת שהוא טהור מלטמא במשא לפי שאין טומאתו אלא מדברי סופרים.

י ומודה ר' יהודה ביושבת על המשבר ומתה ויצאה הימנה רביעית דם שהיא מטמאה משום כתם. א"ר יוסי לפיכך אין מטמאה באהל.

יא בראשונה היו מטבילין על גב כל הנשים נדות חזרו להיות מטבילין ע"ג כל אחת ואחת מפני כבוד הנשים. בראשונה היו מוציאין מוגמר לפני חולי מעיים וחזרו להיות מוציאין לפני כל אחת ואחת מפני כבוד המתים. בראשונה היו מוציאין עשירים בדרגש ועניים בכליבה חזרו להיות מוציאין בין בדרגש בין בכליבה מפני כבוד העניים. בראשונה היו מוליכין לבית האבל עניים בכלי זכוכית הצבועה עשירים בכלי זכוכית הלבנה חזרו להיות מוציאין בין בצבועה בין בלבנה מפני כבוד עניים. בראשונה כל מי שיש לו מת היו יציאותיו קשות עליו יותר ממתו התחילו הכל מניחין מתיהן ובורחין הנהיג ר"ג קלות ראש בעצמו וחזר הכל לנהוג כר"ג. בראשונה היו אומרים בשר התאוה [טהור] חזרו וגזרו עליו שיהא מטמא את הידים חזרו וגזרו עליו שיהא מטמא במגע חזרו וגזרו הנבילה עצמה מטמא במשא חזרו ואמרו כל הגת שנעשית ע"ג בשר התאוה טמאה לקודש וכן הורה לתרומה חזרו ואמרו חיה ולא עוף ר"א בן יהודה איש אוכלין אמר אפילו נעשית ע"ג עוף אחד ועל גב תרנגול אחד טמאה לקדש וטהורה לתרומה.

יב בזו שהיה ב"ה קורין אותו גרגרן ר' יהודה היה קורא אותו בועל נדה. אמרו להם ב"ש לב"ה אי אתם מודים ברואה בתוך אחד עשר שטבלה לערב ושמשה את ביתה שמטמאה משכב ומושב וחייבין בקרבן אף הרואה יום אחד תהא חייבת בקרבן אמרו להן בית הלל אם אמרתם ברואה ביום שלאחריו שכן יום שלאחריו מצטרף עמו בזיבה תאמרו ברואה יום אחד עשר שאין יום שלאחריו מצטרף עמו בזיבה. אמרו להן ב"ש א"כ לא תטמא משכב ומושב אמרו להן בית הלל אתרבינה מטומאת משכב ומושב החמור נמעטו מהבאת קרבן הקל.